



Inimõigused ja kodanikuühiskond Venemaal

Viimastel aastatel on Venemaa seadustes tehtud suuri muudatusi, mis õigustavad vägivalda vähemusgruppide ja kodanikuühiskonna organisatsioonide vastu. Järgnevalt pakume kronoloogia seadusandluses tehtud muudatustest.

2006. aastal võttis Rjazani oblast vastu seaduse alaealiste moraaltunnetuse kaitsmiseks, keelates "homoseksuaalsuse propaganda".

2011. aastal hakkas sarnane seadus kehtima Arhangelski ja Kostroma oblastites.

2012. aastal, Vladimir Putini naasmisel presidendiametisse, võttis Venemaa valitsus suure tähelepanu alla kodanikuühiskonna ja inimõiguste aktivistid. Ametivõimude poolt võeti vastu mitmeid diskrimineerivaid ja piiravaid seadusi, näiteks:

- **Märtsis** võttis Peterburi oblast vastu seaduse, mis keelab "avalikud teod, mis on suunatud homo- ja biseksuaalsuse ning transsoolisuse propagandale alaealiste hulgas". Rahvusvaheline vastukaja kutsus seejärel üles Venemaa toodete, ettevõtete ning Sotši olümpiamängude boikotile.

- **Juulis** võeti vastu "välisagentide" seadus, mis nõuab välisrahastuse abil töötavate mittetulundusühingute ja fondide registreerimist "välisagentideks", kui nende tegevus on poliitiline. Samal ajal võeti vastu ka "riigireetmise seadus", mis laiendab Venemaa kriminaalkoodeksi riigireetmise mõiste määratlust ja võimaldab rahvusvahelises inimõiguste eestkostes osalemise kriminaliseerida.

- **Detsembris** võeti vastu nõ Dima Jakovlevi seadus, mis keelab MTÜdel rahastada oma "poliitilisi" tegevusi USAst pärit rahastusega. Samuti keelab see USA kodanikel lapsendada vene lapsi. Õiguslikele piirangutele lisanduvad ahistamine ja ähvardused ning kodanikuühiskonna esindajad liigitatakse Venemaa ja "traditsiooniliste väärtuste" vastasteks.

2013. aastaks oli seadus "ebatraditsiooniliste seksuaalsuhete propageerimise keelamiseks alaealiste hulgas" vastu võetud kümnes Venemaa piirkonnas: Rjazanis, Arhangelskis, Kostromas, Peterburis, Novosibirskis, Samaras, Baškortostanis, Magadanis, Krasnodaris ja Kaliningradis. Inimõiguste organisatsioonide sõnul on kõnealuse seaduse rikkumise tõttu kinni peetud mitmeid aktiviste.

Juunis võeti sama seadus vastu Riigiduumas, mis määras seaduserikkumise eest karistuseks rahatrahvi. Sõna "propaganda" on ebamääraselt defineeritud ja seda on võimalik tõlgendada väga laialt, alustades sotsiaalmeedias samasooliste isikute kooselu kajastamise ja lõpetades vikerkaarevärvides T-särgi kandmisega.

Augustis allkirjastas president Putin määruse, mis keelab Sotšis enne **2014. aasta** taliolümpiat kaheks kuuks igasugused kogunemised ja toetuskampaaniad. Nii soovitakse ennetada proteste "homopropaganda seaduse" vastu.

Üldmainitud seaduste eesmärgiks on suruda alla erinevaid kodanikuühendusi, sh Venemaal elavaid vähemusi, et nõrgestada kodanikuühiskonnas toimivaid institutsioone ja piirata sõna-, kogunemis- ning ühinemisvabadusi.

Allikad: ILGA-Europe, Eesti LGBT Ühing